

Warszawa, 6 lipca 2018 r.
KL/243/111/1080/RL/2018

Pan
Bartosz Marczuk
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do pisma z dnia 4 czerwca 2019 r. (znak: DSR-II.02100.3.5.2018.AB, otrzymanego w dniu 11 czerwca br.), przy którym przekazano *projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy skuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych* uprzejmie przekazuję poniższe uwagi.

Przyświecająca projektowi idea poprawy skuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych zasługuje na poparcie. Sytuacja, w której jeden z rodziców nie wypełnia ciężącego na nim obowiązku utrzymania dziecka, skutkuje tym, że zapewnienie wszystkich niezbędnych potrzeb dziecka jest bardzo utrudnione.

Pracodawcy odgrywają istotną rolę w systemie egzekucji świadczeń alimentacyjnych, współpracując z właściwymi organami, jak i prowadząc działania faktyczne w postaci dokonywanych potrąceń (ustalanie ich wysokości oraz dokonywanie przelewów). Działania te generują już obecnie dodatkowe koszty administracyjne, a co ważniejsze wymagają często od działów odpowiedzialnych za sprawy kadrowo-płacowe dodatkowej wiedzy nt. przebiegu postępowania egzekucyjnego. Realizacja tych obowiązków jest szczególnie utrudniona w przypadku małych i średnich przedsiębiorców. Zaniechania, błędy pracodawców w wyżej skazanym zakresie już obecnie są przedmiotem stosownych sankcji.

W tym kontekście zastrzeżenia budzą poniżej wskazane rozwiązania, zwiększające obciążenia pracodawców i przenoszące w praktyce zobowiązania alimentacyjnych na przedsiębiorców.

- zmiana art. 886 § 1 k.p.c. - podwyższenie stawki grzywny w stosunku do pracodawcy, który nie dopełnił obowiązków związanych z zajęciem wynagrodzenia dłużnika przez komornika sądowego (np. nie udzielił komornikowi odpowiedzi na temat dłużnika alimentacyjnego, nie przekazał zajętego wynagrodzenia bezpośrednio do komornika, dokonał potrącenia zajętego wynagrodzenia w zbyt niskiej wysokości, nie zawarł odpowiedniej informacji o zajęciu wynagrodzenia w wystawionym świadectwie pracy). Obecna kwota grzywny – 2000 złotych ma ulec podwyższeniu do wartości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej. Grzywna będzie podlegała powtórzeniu w sytuacji, gdy pracodawca będzie nadal uchylał się od wykonania ciężących na nim obowiązków w wyznaczonym terminie.

Przyjęcie stawki grzywny za niedopełnienie obowiązków **w wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto** w gospodarce narodowej, uważamy za nieproporcjonalną sankcję w stosunku do mogących nastąpić błędów (np. przy wystawianiu świadectwa pracy, niezachowania terminu).

- wprowadzenie do ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy, *sankcji wobec nieuczciwych pracodawców zatrudniających dłużników alimentacyjnych na czarno* (uzasadnienie do projektu ustawy). Zgodnie z zaproponowanym brzmieniem art. 94¹³ Kodeksu pracy, w przypadku:
 - *zatrudnienia z naruszeniem przepisów art. 22 § 1¹ i 1² oraz art. 29 § 2 pracownika figurującego w Krajowym Rejestrze Zadłużonych z powodu uchylania się od wykonania obowiązku alimentacyjnego,*
 - *wypłacania pracownikowi figurującemu w Krajowym Rejestrze Zadłużonych z powodu uchylania się od wykonania obowiązku alimentacyjnego wynagrodzenia wyższego niż wynikające z zawartej umowy o pracę, bez dokonania potrąceń na zaspokojenie świadczeń alimentacyjnych pracodawca ponosi solidarną odpowiedzialność za zobowiązania alimentacyjne do wysokości kwoty rocznych zobowiązań alimentacyjnych tego pracownika.*

Zaproponowana konstrukcja prawna budzi szereg zastrzeżeń w kontekście rozwiązań systemowych, jak i przyczyni się do zwiększenia obciążeń pracodawców, przedsiębiorców. Prowadzi ona w praktyce do przerzucenia odpowiedzialności dłużników alimentacyjnych na przedsiębiorców.

W przepisie łączy się instytucje: oceny rodzaju zawartej umowy i odpowiedzialności solidarnej, które służą realizacji różnych celów. Użyte w projektowanym art. 94¹³ k.p. pojęcie *zatrudnienia z naruszeniem przepisów art. 22 § 1¹ i 1²* dotyczy zawarcia umowy cywilnoprawnej w sytuacji kiedy właściwe byłoby zawarcie umowy o pracę. O tym ile problemów nastęrcza ustalenie charakteru danej umowy świadczy bogate orzecznictwo sądów powszechnych i Sądu Najwyższego. Przy ocenie zawieranych umów należy mieć na uwadze wolę stron umowy (art. 353 k.c.). Ocena zawartych umów powinna obejmować nie tylko ich treść, ale całość ustaleń stron i okoliczności wykonania umowy.

W dzisiejszej sytuacji na rynku pracy coraz częstsze jest zjawisko, że to kandydat wskazuje na formę współpracy jaka go interesuje i nie zawsze jest to już umowa o pracę. Dotyczy to zwłaszcza osób wykonujących prace pozwalające na dużą elastyczność i samodzielność osoby zatrudnianej. Co istotne, zatrudnienie w ramach umowy cywilnoprawnej nie stanowi nielegalnego zatrudnienia.

Powstanie odpowiedzialności solidarnej ma wiązać się z samym faktem błędnego zakwalifikowania łączącego strony stosunku prawnego. Bez znaczenia pozostaje fakt czy przedsiębiorca działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela.

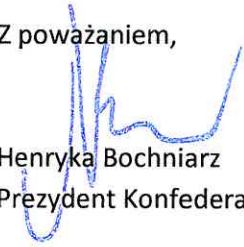

Propozycja zwiększy biurokrację. Podmiot podejmujący współpracę z osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą będzie w praktyce zmuszony do weryfikacji zatrudnianej osoby, kontrahenta. Kwestia ta będzie budziła kontrowersje w kontekście regulacji dotyczących ochrony danych osobowych, kryteriów odmowy nawiązania współpracy.

Odnosząc się natomiast do kwestii nielegalnego zatrudnienia, obecnie obowiązujące przepisy przewidują rozwiązania nakierowane na sankcjonowanie nierejestrowanego zatrudnienia, tj.:

- o obowiązek zawarcia umowy na piśmie albo potwierdzenia warunków pracy na piśmie, przed dopuszczeniem pracownika do pracy (art. 29§ 2 k.p.); brak realizacji tego obowiązku zagrożony jest karą grzywny (do 30 000 złotych),
- o w razie nieopłacenia składek lub opłacenia ich w zaniżonej wysokości Zakład Ubezpieczeń Społecznych może wymierzyć płatnikowi składek dodatkową opłatę do wysokości 100% nieopłaconych składek (art. 24 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Z poważaniem,

Henryka Bochniarz
Prezydent Konfederacji Lewiatan

